

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
AGJENCIA KOMBËTARE E PROVIMEVE

PROVIMI ME ZGJEDHJE I MATURËS SHTETËRORE 2016
SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT

Lënda: Sociologji

Varianti A dhe B

Udhëzime të përgjithshme

- Testi përmban në total 40 pikë.
- Testi ka 20 pyetje: 10 me zgjedhje dhe 10 me zhvillim.
- Për pyetjet me zgjedhje përgjigjja e saktë vlerësohet me një pikë.
- Për pyetjet me zhvillim janë dhënë modele përgjigjesh të sakta.

Shënim:

- Në skemën e vlerësimit të testit, për pyetjet me zhvillim janë dhënë modele përgjigjesh të sakta. Nxënësi do të marrë pikët e merituar edhe nëse ai ka dhënë përgjigje me fjalë të tjera por që janë brenda kontekstit të përgjigjes së saktë.
- Në pyetjet me zhvillim, ku kërkohen dy, tre apo katër nga të gjitha përgjigjet e sakta të mundshme, në rast se nxënësi ka dhënë aq përgjigje të sakta sa i kërkohen nga pyetja, atëherë atij do t'i jepen të gjitha pikët maksimale me të cilat është vlerësuar pyetja.
- Nxënësi do të marrë aq pikë sa është vlerësuar pyetja edhe në rast se ai ka dhënë më shumë përgjigje të sakta nga sa i kërkohen.
- Nxënësi merr pikë duke dhënë përgjigje sipas formimit të tij edhe nga lëndët e tjera. Kalimi nga njëra pikë te tjetra e një problemi nuk e ndëshkon në pikëzim, pasi ato lidhen me njëri-tjetrin

Pyetjet me zgjedhje

Numri i pyetjes	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Përgjigje e saktë varianti A	A	B	A	A	D	C	A	C	C	D
Përgjigje e saktë varianti B	C	A	C	C	D	A	B	A	A	D

Varianti A

Nr. te Varianti B

1. A) anketë;	6
2. B) ksenocentrizëm	7
3. A) personalitetin;	8
4. A) teoria e kontrollit e Trevis Hirsh;	9
5. D) monogami seriale;	10
6. C) stereotip;	1
7. A) moderne;	2
8. C) xhentrifikim;	3
9. C) reformuese;	4
10. D) shekullarizim;	5

Pyetjet me zhvillim

11. **2 pikë** varianti A varianti B nr 16
- a) u kultivuan sistematikisht mendësi(praktika) etnocentrike të skajshme/ kultura joshqiptare vlerësohej si të degjeneruara(dekadente) (revizioniste);
- b) përforcuan ndjenjën e atdhetarisë/vetëdijes/bashkimit kombëtar;
- Nxënësi fiton:**
2 pikë Nëse shkruan ndikimin në regjimin komunist dhe gjatë pushtimit turk;
OSE
1 pikë Nëse shkruan ndikimin në regjimin komunist;
OSE Nëse shkruan ndikimin gjatë pushtimit turk;
0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
12. **2 pikë** varianti A varianti B pyetja nr 17
- Sociologu
- përgatit hyrjen me kujdes/e shkurtër/e thjeshtë/e natyrshme/e përshtatur me nevojat e mjedisit shoqëror, kulturor;
 - i shpjegon personit që do të intervistohet qëllimin/rëndësinë e studimit;
 - pyetjet duhet të jenë të tilla që të intervistuarit të përgjigjen pa vështirësi/pa mëdyshje/të prekin interesat kryesore të tij, pa prekur qëllimin e studimit;
- Nxënësi fiton:**
2 pikë Nëse shkruan dy veprime të sociologut në këtë fazë;
OSE
1 pikë Nëse shkruan një veprim të sociologut në këtë fazë;
0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
13. **4 pikë** varianti A varianti B pyetja nr 18
- Komunikimi me përvojën shoqërore me anë të kuptimeve të njësuara të simboleve, i dallon njerëzit nga kafshët më të zhvilluara /njeriu i kupton sjelljet e veta dhe të të tjerëve;
 - Duke u përpjekur të kuptojnë qëllimet e të tjerëve, njerëzit aftësohen për të njohur pikëpamjet e njëri-tjetrit;
 - Përgjithësisht, çdo njeri kupton se si një person tjetër mund të reagojë ndaj tij, duke imagjinuar veten në rolin e tjetrit;
 - Duke përdorur simbolet në ndërveprimin shoqëror, njerëzit përgjithësisht e shohin veten sikurse të tjerët i shohin ata/Mid e quan këtë proces si marrje e rolit të tjetrit.
- Nxënësi fiton:**
4 pikë Nëse shkruan katër pikëpamje;
3 pikë Nëse shkruan tre pikëpamje;
OSE
2 pikë Nëse shkruan dy pikëpamje;
1 pikë Nëse shkruan një pikëpamje;
0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.
14. **3 pikë** varianti A varianti B pyetja nr 19
- a) masa e madhe e popullsisë;
 - b) vendbanimi i dendur;
 - c) shumëllojshmëria shoqërore;
- Nxënësi fiton:**
3 pikë Nëse shkruan tre karakteristika;
OSE
2 pikë Nëse shkruan dy karakteristika;
1 pikë Nëse shkruan një karakteristikë;
0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

15. **2 pikë** varianti A varianti B pyetja nr 20

- a) ndëshkimi nga opinionit/organizata shoqërore/fetare/kulturore, etj.
- b) ndëshkimi nga ligji/gjoha/heqja e lirisë(burgim)
- c) roli i riedukimit në burgje
 - mendimi se ka kthesë në sjellje nga disa kriminelë pas burgut;
 - mendimi se modelohen sjellje të tjera devijante, kriminale në burg;
- d) gjetja e mënyrave të reja riedukuese
 - po shmanget ballafaqimi në gjyq;
 - zgjidhja e mosmarrëveshjeve me ndërmjetësim;

Nxënësi fiton:

2 pikë Nëse shkruan dy elemente nga kjo analizë;

OSE

1 pikë Nëse shkruan një element nga kjo analizë ;

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

16. **4 pikë** variant A varianti B pyetja nr 11

- a)
 - bëhet fjalë për ndalimin e fejesave mes familjeve që ishin në gjak e në gjini;
 - ndalohej kjo lidhje fejese;
 - ndalohej kjo lidhje martesë deri në 400 breza
 - ndalohej edhe kur lidhja ishte jo gjaku, por vëllazërore apo kumbarie;
 - ndëshkoheshin ata që e shkelnin këtë normë;
 - e përhapur më shumë në veri dhe veri-lindje;
- b)
 - rrjedhjat e këtyre normave ishin frenuese dhe nxitëse për zhvillimin e saj;
 - forcohej bashkëpunimi mes fiseve;
 - ndihmonte zbutjen e konflikteve;

Nxënësi fiton:

4 pikë Nëse shkruan dy rregulla nga kjo formë martesë dhe dy rrjedhoja të saj;

OSE

3 pikë Nëse shkruan dy rregulla nga kjo formë martesë dhe një rrjedhje të saj;

OSE Nëse shkruan një rregull nga kjo formë martesë dhe dy rrjedhoja të saj;

2 pikë Nëse shkruan një rregull nga kjo formë martesë dhe një rrjedhje të saj;

1 pikë Nëse shkruan një rregull nga kjo formë martesë;

OSE

Nëse shkruan një rrjedhje të saj;

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

17. **3 pikë** varianti A varianti B pyetja nr 12

- nuk janë keqtrajtuar asnjëherë grupet shoqërore në pakicë;
- shqiptarët nuk kanë instiktin e turmave;
- normat kanunore i ndalonin fiset e mëdha t'i keqtrajtonin fiset më të vegjël numerikisht;
- ndalohej keqtrajtimi i familjeve të ardhura nga një vendbanim tjetër, prej familjeve vendase;
- grupet në pakicë janë mirëtrajtuar /shqiptarët kanë qëndrime humane;
- nuk ka pasur prirje që të përlligjte /nxiste diskriminimin e pakicave kombëtare/etnike;
- kanë përfaqësi politike në administratë më shumë se përqindja e tyre në përbërjen e popullsisë(përveç popullsisë rome);
- nuk ka pengesa ligjore ose faktike për të zhvilluar veprimtari private me shtetin amë
- zhvillojnë kulturën, artin, gjuhën e tyre, etj.

Nxënësi fiton:

3 pikë Nëse shkruan tre aspekte nga qëndrimi i studiuesve të huaj;

2 pikë Nëse shkruan dy aspekte nga qëndrimi i studiuesve të huaj;

OSE

1 pikë Nëse shkruan një aspekt nga qëndrimi i studiuesve të huaj;

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

18. **4 pikë** varianti A varianti B pyetja nr 13

- a) feja e njejtë- predikimi, kontrolli dhe zbatimi i normave të njëjta;
- ceremonitë dhe ritualet e praktikuar kolektivisht;
 - solidarësia e grupit shoqëror/mbajtja e zisë e paraqet grupin të bashkuar;
 - po përhapen fe/rryma që kultivojnë tolerancën fetare;
 - bashkimi i njerëzve në një familje të përbashkët;
 - krijimi i një qytetërimi tërësor;
- b) dallimet fetare
- bazë e ndasive
 - ndalim i martesave me fe të ndryshme
 - mosmarrëveshjeve(konflikte) midis grupeve;
 - kryqëzatat e shek.XI-XII
 - vrasja e mijëra njerëzve.

Nxënësi fiton:

4 pikë Nëse shkruan dy elemente nga uniteti shoqëror dhe dy si burim mosmarrëveshjesh;
OSE

3 pikë Nëse shkruan dy elemente nga uniteti shoqëror dhe një si burim mosmarrëveshjesh;
OSE Nëse shkruan një element nga uniteti shoqëror dhe dy si burim mosmarrëveshjesh;

2 pikë Nëse shkruan një element nga uniteti shoqëror dhe një si burim mosmarrëveshjesh;

1 pikë Nëse shkruan një element si burim mosmarrëveshjesh;

OSE Nëse shkruan një element nga uniteti shoqëror;

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

19. **3 pikë** varianti A varianti B pyetja nr 14

- a)
- Familja ia kalon pozitën shoqërore pasardhësve brez pas brezi.
 - Pozita shoqërore e çdo individi paracaktohet nga trashëgimia e prindërve.
 - Familja ku lind një person përcakton pozitën profesionale të tij në të ardhmen;
 - Prandaj të rinjtë martohen me bashkëshorte të të njejtës kastë.
- b)
- Sistemi i kastave përforcohet dhe përkrahet nga elemente të ndryshme të kulturës dhe besimeve fetare.
 - Krijohet bindja se sistemi i kastave është shprehje e vullnetit hyjnor.
 - Ky vullnet përcakton detyrimet profesionale dhe martesën brenda kastës të çdo anëtari të rritur të saj.
 - Krijohet mendësia kastat e larta janë të “pastra” dhe punët, që kryejnë anëtarët e tyre, janë të “pastra”.
 - Për anëtarët e kastave më të ulëta mendohej e kundërta.
 - Sipas mendësisë së anëtarëve të kastave më të ulëta, anëtarët e kastave më të larta nuk duhej të kishin marrëdhënie me ta, sepse ndyheshin moralisht.
 - Kjo justifikonte ruajtjen e dallimeve mes kastave të ndryshme.

Nxënësi fiton:

3 pikë Nëse shkruan një aspekt për rolin e familjes dhe dy për rolin e kulturës;
OSE

2 pikë Nëse shkruan një aspekt për rolin e familjes dhe një për rolin e kulturës;

1 pikë Nëse shkruan një aspekt për rolin e familjes;

OSE

Nëse shkruan një aspekt për rolin e kulturës;

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.

20. **3 pikë**

varianti A

varianti B pyetja nr 15

- përvetësimi i botëkuptimit racional shkencor/çlirimi nga traditat i nxit të banojnë në vende ku sigurojnë më shumë të ardhura;
- rritet shkalla e përzierjes së njerëzve me përkatësi të ndryshme racore, kombëtare, etnike;
- mundësitë për të zhvilluar traditat e tyre kulturore/SHBA, Kanada;

Nxënësi fiton:**3 pikë** Nëse shkruan tre elemente për këtë tipar;**OSE****2 pikë** Nëse shkruan dy elemente për këtë tipar;**1 pikë** Nëse shkruan një element për këtë tipar;**0 pikë** Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare.